

Delårsrapport pr. 3. kvartal 2019

Hjartdal og Gransherad Sparebank

STYRETS DELÅRSRAPPORT 3. KVARTAL 2019

RESULTAT

Regnskapet per 30.09.2019 viser et resultat før skatt på 35,9 mill. kroner, mot 25,7 mill. kroner per 30.06.2019. Periodens resultat av ordinær drift før skatt utgjør 11,9 mill. kroner mot 7,7 mill. kroner per 30.06.2019.

Egenkapitalavkastningen hittil i 2019, etter skatt, utgjør 10,3 prosent p.a., mot 7,9 prosent p.a. i 2018.

NETTO RENTEINNEKTER

Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter pr. 3. kvartal 2019 utgjør 52,6 mill. kroner, mot 47,6 mill. kroner i 2018. Rentenettoen hittil i år utgjør 1,95 prosent av GFK mot 1,89 prosent på samme tidspunkt i 2018.

ANDRE INNEKTER

Bankens netto andre driftsinntekter utgjør 23,1 mill. kroner pr. 3. kvartal 2019, mot 18,9 mill. kroner pr. 3. kvartal 2018. Provisjonsinntektene pr. 3. kvartal 2019 utgjør 17,6 mill. kroner, mot 15,8 mill. kroner pr. 3. kvartal 2018.

Banken har hittil i år mottatt utbytte fra Eika-Gruppen AS og Eika Boligkreditt AS på til sammen 7,4 mill. kroner, mot 5,5 mill. kroner i 2018.

DRIFTSKOSTNADER

Andre driftskostnader utgjør 36,4 mill. kroner pr. 3. kvartal 2019, mot 39,3 mill. kroner pr. 3. kvartal 2018. Bankens kostnad/inntektsforhold justert for VP hittil i år utgjør 53,9 prosent, mot 64,8 prosent ved samme periode i fjor.

TAPSKOSTNAD

Tap på utlån og garantier utgjør en kostnad på 3,0 mill. kroner pr. 3. kvartal 2019, mot en kostnad på 2,1 mill. kroner pr. 3. kvartal 2018.

Tap på utlån og garantier hittil i år tilsvarer 0,10 prosent av brutto utlån. Konstaterte tap pr. 3. kvartal utgjør 13,7 mill. kroner. Det er tilbakeført tidligere individuelle nedskrivninger på 10,9 mill. kroner, og gruppevise nedskrivninger er økt med 0,9 mill. kroner.

Brutto misligholdte engasjement over 90 dager utgjør nå 18,3 mill. kroner, mot 11,2 mill. kroner ved utløpet av 3. kvartal 2018. Utviklingen av misligholdte og øvrige tapsutsatte engasjement samlet er så langt positivt, og nivået på disse engasjementene er lavt.

FORVALTNINGSKAPITAL

Bankens forretningskapital, som tilsvarer summen av bankens forvaltningskapital og utlån formidlet gjennom Eika Boligkreditt AS, utgjør til sammen 4.793,3 mill. kroner. Dette er 291,4 mill. kroner og 6,5 prosent høyere enn ved samme tidspunkt i fjor.

Forvaltningskapitalen er pr. 30.09.19 på 3.785,3 mill. kroner som er en økning på 300,5 mill. kroner, eller en vekst på 8,6 prosent i forhold til samme tidspunkt i fjor.

UTLÅN

Bankens brutto utlån til kunder er pr. 30.09.19 på 3.011,2 mill. kroner, som er en økning på 69,8 mill. kroner eller en vekst på 2,4 prosent sammenlignet med 3. kvartal 2018.

Lån formidlet til Eika Boligkreditt AS utgjør pr. 3. kvartal 2019 – 1.008,0 millioner kroner, som er en reduksjon på 9,2 mill. kroner sammenlignet med 3. kvartal 2018. 12 måneders utlånsvekst inkludert lån i Eika Boligkreditt AS er på 1,5 prosent.

Andelen utlån til personmarkedet utgjør nå 82,9 prosent, mot 81,5 prosent sammenlignet med 3. kvartal 2018. 12 måneders vekst i brutto utlån på personmarkedet inkl. lån til Eika Boligkreditt AS var på 2,5 prosent, mens brutto endring for bedriftsmarkedet er negativ med 5,0 prosentpoeng.

INNSKUDD

Innskudd fra kunder er pr. 30.09.19 på 2.824,6 mill. kroner som er en økning siste 12 måneder på 203,6 mill. kroner, eller en vekst på 7,8 prosent. Innskuddsdekningen utgjør 93,8 prosent pr. 30.09.19. Innskuddsdekning inkl. Eika Boligkreditt utgjør 70,3 prosent.

LIKVIDITET

Banken har en tilfredsstillende likviditetsreserve i form av bankinnskudd og omsettelige verdipapirer. Banken legger vekt på å sikre refinansiering i god tid før forfall, med en god løpetidsstruktur.

Banken kan finansiere boliglån i Eika Boligkreditt AS og vil til enhver tid velge den type finansiering som er best tilpasset bankens behov. Bankens LCR har vært tilfredsstillende oppfylt gjennom kvartalet og var ved utgangen av 3. kvartal 444.

SOLIDITET

Bankens kapitaldekning pr. 3. kvartal 2019 utgjør 20,6 prosent, kjernekapitaldekningen utgjør 18,4 prosent og ren kjernekapitaldekning utgjør 17,3 prosent. Overskuddet hittil i år er her ikke inkludert i bankens ansvarlige kapital.

Ren kjernekapital inkludert selskaper i samarbeidende gruppe er beregnet til 15,7 prosent.

Myndighetene har satt som krav at ren kjernekapital skal utgjøre minimum 12,0 prosent pr. 31.12.2018. Bankens Pilar 2 krav er fastsatt til 2,8 prosent og bankens totale krav til ren kjernekapital blir da 14,8 prosent, godt innenfor kapitalmål og ren kjernekapitaldekning. Motsyklisk kapitalbuffer vil øke med 0,5 prosent per 31.12.2019, og gir et nytt regulatorisk minimumskrav på 15,3 prosent.

UTSIKTENE FRAMOVER

Norges Bank hevet 21.09.19 styringsrenten med 0,25 prosentpoeng. Hittil i år er styringsrenten økt med 0,75 prosentpoeng til 1,50 prosent. Økte pengemarkedsrenter og økt fundingkostnad gjør at banken har varslet sine kunder om en renteøkning på inntil 0,25 prosentpoeng fra 03.12.2019. Det forventes noe press på rentenetto og provisjon fra boligkredittselskapet i starten av 4. kvartal som en følge av renteendringen. Bankens portefølje av verdipapirer vurdert til virkelig verdi vil være utsatt for svingningene i

verdipapirmarkedet. Kostnadsnivået i kommende periode antas å bli tilnærmet på samme nivå som i 3. kvartal.

Aktiviteten i bankens markedsområde er noe lavere enn forventet. Dette medfører at den planlagte veksten i utlån vil være utfordrende å nå. Det forventes at årsveksten for 2019 vil være i området 2-4 prosent. Forventet vekst vil kunne kapitaliseres gjennom løpende drift.

Sauland, den 28.10.2019

Torjus Folsland Bolkesjø
styreleder

Åsmund Groven
nestleder

Reidun Finkenhagen
styremedlem

Margit Bakken
styremedlem

Ragnar Frøland
styremedlem

Lars Beitnes Svendsen
styremedlem, ansattvalgt

Åse Kjersti Øverdal
Adm. banksjef

RESULTAT

Tall i tusen kroner	NOTE	3. Kvartal isolert		3. Kvartal	3. Kvartal	Året
		2019	2018	2019	2018	2018
Renteinntekter og lignende inntekter		30.427	24.847	84.022	72.128	98.404
Rentekostnader og lignende kostnader		11.431	8.482	31.388	24.546	33.563
Netto rente- og kredittprovisjonsinntekter		18.996	16.365	52.634	47.582	64.841
Utbytte og andre inntekter av vp med var. Avkast.		70	136	8.039	5.731	5.797
Provisjonsinntekter og inntekter fra banktjenester		6.336	4.978	17.591	15.818	20.653
Provisjonskostnader og kostnader fra banktjenester		746	887	2.921	2.949	3.946
Netto verdiendr. og gev./tap på val. og vp omløp		(210)	4	140	97	(10)
Andre driftsinntekter		83	76	249	223	305
Netto andre driftsinntekter		5.533	4.307	23.098	18.920	22.798
Personalkostnader		5.233	5.946	16.742	18.185	22.687
Administrasjonskostnader		4.149	4.255	12.882	13.272	16.604
Avskrivning		289	374	821	1.122	1.434
Andre driftskostnader		1.890	2.230	5.955	6.720	8.337
Sum driftskostnader		11.560	12.805	36.401	39.298	49.061
Resultat før tap		12.968	7.867	39.331	27.204	38.578
Tap på utlån, garantier m.v.	1	1.054	769	2.967	2.130	7.873
Kurstap anleggsaksjer		-	(558)	(41)	(582)	(2.159)
Sum nedskr/rev av nedskrivning		-	-	537	-	-
Resultat av ordinær drift før skatt		11.914	7.656	35.867	25.656	32.863
Skatt		2.973	1.902	7.006	5.040	7.022
Resultat av ordinær drift etter skatt		8.941	5.754	28.861	20.617	25.841

BALANSE – EIENDELER

	NOTE	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
		2019	2018	2018
Kontanter og fordringer på sentralbanken		31.526	38.049	55.952
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner		279.811	104.726	95.139
Utlån til og fordringer på kunder	4	3.011.192	2.941.437	2.991.135
Individuelle nedskrivninger	2, 4	(5.850)	(9.240)	(16.760)
Gruppevise nedskrivninger	2	(8.400)	(9.000)	(7.500)
Netto utlån og fordringer på kunder	4	2.996.942	2.923.196	2.966.876
Overtatte eiendeler		-	8.201	8.201
Sert., obl og andre rentebærende vp med fast avkast.		364.191	276.138	288.961
Andeler i obligasjon- og pengemarkedsfond				
Aksjer, andeler og andre vp med variable avkastning		89.446	111.524	114.650
Eierinteresser i tilknyttede selskaper		339	339	339
Eierinteresser i konsernselskap		5.035	5.000	5.000
Utsatt skattefordel		255	154	255
Immaterielle eiendeler		-	-	-
Varige driftsmidler		7.696	8.029	7.638
Andre eiendeler		1.316	(143)	552
Forsk. bet. ikke pål. kost. og opptj. ikke mottatte innt.		8.784	9.540	6.893
Sum eiendeler		3.785.341	3.484.755	3.550.455

BALANSE – EGENKAPITAL OG GJELD

	NOTE	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
		2019	2018	2018
Gjeld til kredittinstitusjoner	6	226	182	179
Innskudd fra og gjeld til kunder		2.824.591	2.620.972	2.704.320
Gjeld stiftet v/utstedelse av verdipapirer	6	464.748	414.814	414.829
Annen gjeld		16.471	18.835	18.040
Påløpte kostnader og mottatte ikke opptjente innt.		28.574	24.990	5.706
Avsetninger for påløpte kostnader og forpliktelser		213	88	678
Ansvarlig lånekapital	5, 6	59.935	44.976	44.980
Sum gjeld		3.394.758	3.124.857	3.188.733
Innskutt egenkapital		40.396	40.396	40.396
Sparebankens fond	5	320.391	298.266	320.391
Gavefond	5	100	100	100
Utjevningsfond		834	518	834
Regnskapsperiodens resultat		28.861	20.617	-
Sum egenkapital		390.583	359.897	361.722
Sum gjeld og egenkapital		3.785.341	3.484.756	3.550.454

NØKKELTALL

	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
<i>Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert</i>	2019	2018	2018
Resultat			
Kostnader i % av inntekter justert for VP	53,9 %	64,8 %	59,9 %
Kostnadsvekst siste 12 mnd	-7,4 %	4,4 %	-0,9 %
Egenkapitalavkastning*	10,3 %	7,9 %	7,4 %
Andre inntekter i % av totale inntekter (eskl. VP)	22,1 %	21,6 %	20,8 %
Innskuddsmargin hittil i år	0,44 %	0,15 %	0,19 %
Utlånsmargin hittil i år	2,04 %	2,21 %	2,19 %
Netto rentemargin hittil i år	1,95 %	1,89 %	1,90 %
Innskudd og Utlån			
Andel av utlån til BM av totale utlån på balansen	17,1 %	18,4 %	17,0 %
Andel lån overført til EBK – kun PM	28,8 %	29,8 %	29,2 %
Innskuddsdekning	93,8 %	89,1 %	90,4 %
<i>* EK-avkastning etter beregnet skatt – Annualisert</i>			
<i>Nøkkeltall er annualisert der annet ikke er spesifisert</i>	2019	2018	2018
Soliditet			
Ren kjernekapitaldekning	17,25 %	16,72 %	17,59 %
Kjernekapitaldekning	18,35 %	17,86 %	18,71 %
Kapitaldekning	20,55 %	19,29 %	20,11 %
Leverage ratio	8,71 %	8,79 %	9,18 %
Likviditet			
LCR	444	130	145
NSFR	135	136	138

NOTE 1 – TAP PÅ UTLÅN

	3. Kvartal isolert		3. Kvartal	3. Kvartal	Året
	2019	2018	2019	2018	2018
Periodens endring i individuelle nedskrivninger	1.350	673	-10.910	-4.358	1.661
Periodens endring i individuelle nedskrivninger på garantier	-	-	-	-	-
Periodens endring i gruppevise nedskrivninger	-200	-0	900	-	-
Periodens konstaterte tap som det tidl. er nedskrevet for	214	355	13.164	6.460	6.460
Periodens konstaterte tap som det tidl. ikke er nedskrevet for	275	-	537	473	473
Periodens renter på nedskrevet del av utlån	-	-	-220	-	-
Periodens inngang på tidligere perioders nedskrivninger	-376	-259	-504	-445	-721
Periodens tapskostnad	1.182	769	2.967	2.130	7.873

NOTE 2 – NEDSKRIVNINGER PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Individuelle nedskrivninger på utlån og garantier

	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
	2019	2018	2018
Individuelle nedskrivninger ved begynnelsen av perioden	4.790	13.599	9.599
Økte individuelle nedskrivninger i perioden	260	1.234	7.634
Nye individuelle nedskrivninger i perioden	800	-	-
Tilbakeføring av individuelle nedskrivninger fra tidligere perioder	-215	-5.593	-6.934
Konstaterte tap på lån som tidligere er nedskrevet	215	-	6.460
Individuelle nedskrivninger ved slutten av perioden	5.850	9.240	16.759

Gruppenedskrivninger på utlån

	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
	2019	2018	2018
Gruppenedskrivninger ved begynnelsen av perioden	8.600	9.000	9.000
Periodens endring i gruppenedskrivninger	-200	-	-1.500
Tilbakeføring av nedskrivninger på grupper av utlån i perioden	-	-	-
Gruppenedskrivninger ved slutten av perioden	8.400	9.000	7.500

NOTE 3 – MISLIGHOLDTE OG TAPSUTSATTE LÅN

Misligholdte engasjement

	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
	2019	2018	2018
Brutto misligholdte utlån	18.296	11.253	13.945
Individuelle nedskrivninger	-3.000	-866	-852
Netto misligholdte utlån	15.296	10.387	13.093

Andre tapsutsatte engasjement

	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
	2019	2018	2018
Tapsutsatte engasjement (ikke misligholdt)	9.401	34.188	24.391
Individuelle nedskrivninger	-2.850	-8.374	-15.908
Netto tapsutsatte engasjement	6.551	25.813	8.482

NOTE 4 – FORDELING UTLÅN KUNDER

Utlån til kunder fordelt på sektorer og næringer

	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
	2019	2018	2018
Landbruk	6.299	8.221	8.244
Industri	22.912	22.143	53.557
Bygg, anlegg	92.991	76.227	91.670
Varehandel	32.200	56.464	42.035
Transport	4.948	9.262	7.904
Eiendomsdrift etc	329.408	343.779	278.135
Annen næring	25.819	25.537	27.950
Sum næring	514.577	541.633	509.496
Personkunder	2.496.616	2.399.803	2.481.639
Brutto utlån	3.011.192	2.941.436	2.991.135
Individuelle nedskrivninger	-5.850	-9.240	-16.760
Gruppenedskrivninger	-8.400	-9.000	-7.500
Netto utlån til kunder	2.996.942	2.923.196	2.966.875
Utlån formidlet via Eika Boligkreditt (EBK)	1.008.034	1.017.264	1.062.834
Totale utlån inkl. porteføljen i EBK	4.004.976	3.940.459	4.029.709

NOTE 5 – KAPITALDEKNING

Kapitaldekning	3. Kvartal	3. Kvartal	Året
	2019	2018	2018
Sparebankens fond	320.391	298.266	320.391
Overkursfond	396	396	396
Innbetalt egenkapitalbevis	40.000	40.000	40.000
Utjevningfond	834	518	834
Gavefond	100	100	100
Sum egenkapital	361.722	339.280	361.722
Overfinansiert pensjonsforpliktelse	-	-	-
Immaterielle eiendeler	-	-	-
Fradrag i ren kjernekapital	-47.808	-47.067	-47.884
Ren kjernekapital	313.914	292.213	313.838
Fondsobligasjoner	20.000	20.000	20.000
Fradrag i kjernekapital	-	-	-
Sum kjernekapital	333.914	312.213	333.838
Ansvarlig lånekapital	40.000	24.976	24.980
Fradrag i tilleggskapital	-	-	-
Sum tilleggskapital	40.000	24.976	24.980
Netto ansvarlig kapital	373.914	337.189	358.818
	2019	2018	2018
Eksponeringskategori (vektet verdi)			
Stater	-	-	-
Lokal regional myndighet	14.629	3.202	11.209
Offentlig eide foretak	-	-	-
Institusjoner	20.526	29.125	22.182
Foretak	150.476	176.520	176.749
Massemarked	-	-	-
Pantsikkerhet eiendom	1.237.728	1.203.235	1.210.008
Forfalte engasjementer	23.369	9.975	13.225
Høyrisiko engasjementer	-	-	-
Obligasjoner med fortrinnsrett	15.906	14.422	14.422
Fordring på institusjoner og foretak med kortsiktig rating	55.902	16.873	14.943
Andeler verdipapirfond	1.085	9.617	9.638
Egenkapitalposisjoner	49.650	47.318	49.562
Øvrige engasjementer	91.391	86.699	103.141
CVA-tillegg	-	-	-
Sum beregningsgrunnlag for kredittrisiko	1.660.661	1.596.986	1.625.078
Beregningsgrunnlag fra operasjonell risiko	159.285	151.222	159.285
Beregningsgrunnlag	1.819.946	1.748.208	1.784.363
Kapitaldekning i %	20,55 %	19,29 %	20,11 %
Kjernekapitaldekning	18,35 %	17,86 %	18,71 %
Ren kjernekapitaldekning i %	17,25 %	16,72 %	17,59 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	8,71 %	8,79 %	9,18 %
Bufferkrav			
Bevaringsbuffer (2,50 %)	45.499	43.705	44.609
Motsyklisk buffer (2,00 %)	36.399	34.964	35.687
Systemrisikobuffer (3,00 %)	54.598	52.446	53.531
Sum bufferkrav til ren kjernekapital	136.496	131.116	133.827
Minimumskrav til ren kjernekapital (4,50 %)	81.898	78.669	80.296
Tilgjengelig ren kjernekapital utover minimumskrav og bufferkrav	95.520	82.428	99.714

Konsolidering av samarbeidende grupper

Fra 01.01.2018 skal alle banker rapportere kapitaldekning konsolidert med eierandel i samarbeidsgrupper. Banken har en eierandel på 1,45 % i Eika Gruppen AS og på 1,25 % i Eika Boligkreditt AS.

	2019	2018	2018
Ren kjernekapital	359.701	341.771	361.296
Kjernekapital	388.306	369.966	392.304
Ansvarlig kapital	441.202	405.874	428.217
Beregningsgrunnlag	2.286.720	2.231.878	2.284.901
Kapitaldekning i %	19,29 %	18,19 %	18,74 %
Kjernekapitaldekning	16,98 %	16,58 %	17,17 %
Ren kjernekapitaldekning i %	15,73 %	15,31 %	15,81 %
Uvektet kjernekapitalandel i %	7,38 %	7,35 %	7,55 %

NOTE 6 – GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

	3. Kvartal 2019	3. Kvartal 2018	Året 2018
Sertifikater, nominell verdi	-	-	-
Obligasjoner, nominell verdi	465.000	415.000	415.000
Tilbakekjøpte obligasjoner	-	-	-
Amortisert over-/underkurs	-252	-186	-171
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	464.748	414.814	414.829
Gjennomsnittlig rente ved periodeslutt	2,46 %	2,04 %	2,16 %

	3. Kvartal 2019	3. Kvartal 2018	Året 2018
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	40.000	25.000	25.000
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	-	-	-
Fondsobligasjoner, nominell verdi	20.000	20.000	20.000
Amortisert over-/underkurs	-65	-24	-20
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	59.935	44.976	44.980
Gjennomsnittlig rente ved periodeslutt	4,25 %	3,58 %	3,85 %

Regnskapet er ikke revidert.